

СТ А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Марияна Иванова Николова

за дисертационен труд на тема:

„Задачно-базирана технология за усвояване от студентите на дигитално-педагогически компетенции“

(върху примера на бакалавърската подготовка на студентите в педагогическите специалности)

за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР“

на Мима Дочева Трифонова

научна област 1. Педагогически науки,

професионално направление 1.2. Педагогика,

по научна специалност „Теория на възпитанието и дидактика“

I. Данни за докторанта

Мима Дочева Трифонова е родена на 20.07.1971 г. Завършила е Технически университет, гр. Габрово, магистърска програма „Изчислителна техника“ през 1994 година.

От автобиографията става ясно, че Мима Трифонова от завършването на първата си образователно квалификационна степен до момента усъвършенства и надгражда педагогическата си квалификация. Доказателство за това е допълнителна квалификация Учителска правоспособност и последвалите езикови и професионално-педагогически специализации. През 2003 г. е придобила в Департамент за информация и повишаване квалификацията на учители към Тракийски университет професионално-педагогическа специализация по информатика и информационни технологии.

От 1998 г. до 2005 г. е Учител по информатика и информационни технологии и ръководител компютърен кабинет в Професионална гимназия по ветеринарна медицина „Ив. П. Павлов“, гр. Стара Загора. От 2005 г. до настоящия момент работи като асистент в Педагогическия факултет на Тракийски университет, гр. Стара Загора.

II. Данни за докторантурата

Представените от Мима Трифонова материали, свързани със защитата на дисертационния труд, са в съответствие с условията и реда, установени в Закона за висше образование, Закона за развитието на академичния състав в Република България и с вътрешния Правилник на Тракийски университет, гр. Стара Загора.

По-важните документирани процедури са:

- Зачисляване на Мима Дочева Трифонова за докторант в свободна форма на обучение със заповед № РД-1440/02.07.2015 г. на Ректора на Тракийски университет, гр. Стара Загора.
- Съгласно заповед на Ректора № РД-1705/29.06.2018 г. докторантката е отписана с право на защита. Изпълнени са всички изисквания, отчетени са всички дейности и са положени всички изпити по индивидуалния учебен план на докторанта, одобрен и приет от обучаващото звено – катедра „Педагогически и социални науки“ на Педагогически факултет.
- Протокол от 16.11.2020 г. от разширено заседание на катедра „Педагогически и социални науки“ към Педагогически факултет, Тракийски университет, гр. Стара Загора за апробация на дисертационен труд на тема: „Задачно-базирана технология за усвояване от студентите на дигитално-педагогически компетенции“ на докторант Мима Трифонова. Катедреният съвет е взел с явно гласуване решение, че докторантът има готовност за защита пред Научно жури.
- Съгласно заповед № 3109/20.11.2020 г. на Ректора на Тракийски университет, гр. Стара Загора, е определен съставът на научното жури и датата за първото заседание.

Заявявам, че предвид така изложените факти за хода на докторантурата и за подготовката и обсъждането на дисертационния труд на ас. инж. Мима Трифонова, **не намирам** допуснати нарушения в процедурата.

III. Данни за дисертацията

Актуалност на дисертационната тема

Темата на представената научна разработка е дисертабилна и актуална. Изборът ѝ е в резултат от педагогическата квалификация и опит на докторантката. На основата на съвременните тенденции в развитието на обществото и произтичащите от това приоритети в европейската и националната образователна политика, докторантката Мима Трифонова обосновава значимостта на избраната тематична област.

Обединяваща е тенденцията за преход на дигиталните потребители към дигитално-създаващи дейности, включително гъвкаво адаптиране, модифициране и новосъздаване на дигитални среди и ресурси от различен характер и предназначение. Допълващо и обединяващо основание е посочено динамиката в появата на нови дигитални средства и технологии, което налага необходимост от готовност на студентите, бъдещи учители, за самостоятелно усвояване на компетенции за създаване на учебно съдържание в нови форми на представяне.

Композиционно единство на дисертацията

Представеният дисертационен труд е структуриран съобразно научните стандарти, които се изискват за такъв вид разработка.

Дисертационният труд е с обем от 240 стандартни страници и съдържа: увод, четири глави, заключение, справка за научните приноси на изследването, използвана литература, която обхваща 107 литературни източници на кирилица, 25 на латиница, 17 интернет източници, 10 нормативни документа.

В текста са интегрирани 5 схеми, 20 таблици, 31 диаграми и 27 приложения, систематизирани в две части. Стилът на изложението е академичен, в съответствие с научната терминология.

Концептуалната рамка на изследването е конструирана прецизно. Докторант Мима Трифонова има яснота по отношение на това какви са ѝ мотивите, за да започне това изследване, какво иска да изследва, на какви въпроси иска да намери отговор и кои са най-подходящите методи за постигане и аргументиране на изследователската цел.

Като резултат от направения избор на изследователски проблем, докторантката дефинира обекта и предмета на дисертационното изследване. За постигането на целта и конкретизиране на изследователските търсения, докторантът формулира 4 изследователски задачи, които определят действията в хода на изследването. Формулирани са една основна и две производни хипотези.

Структурата на изследването е логична и е обусловена от формулираната изследователска цел: създаване на модел за ефективна и качествена задачно-базирана образователна технология за усвояване от студентите на хибридни дигитално-педагогически компетенции (концептуален модел, надграден с емпирични апробации и рационално верифициран).

Теоретичният анализ на дисертационното изследване започва с глава първа „Научно-теоретични основания на дисертационното изследване“, където е представено решението на първата изследователска задача: Да се анализират научно-достоверни постановки и технологични практики с оглед формулиране и аргументация на концептуални измерения – концептуален модел. На база мненията на редица български

и чуждестранни автори, на текстове от документи, е анализирано съдържанието на използваните в дисертацията понятия. В четири параграфа са разгледани и анализирани проблематиката на научното познание за дигиталния свят, образователно-дидактическите проекции на предизвикателствата на виртуално-дигиталните реалности, задачата като дидактическо явление.

Тук мога да посоча следните бележки: В тази глава не е ясно обяснена и изяснена разликата между използваните в дисертацията понятия „компетентност“ и „компетенция“, т.е. кои са работните определения за тези понятия, с които оперира изследването. В Параграф 1.4. би могло докторантът да изведе по-подробно четири-профилната характеристика на педагогическия специалист (учител)“, като част от конструираната концепция в изследователския контекст на отношението „типология на учебно-познавателните задачи за усвояване на хибридни дигитално-педагогически компетенции, изведени като практико-приложен принос.

Дейностите и решението на втората изследователска задача са представени във втората глава от дисертационния труд „Изследователска програма“. За целта е направена съдържателна характеристика на основните изследователски понятия: дигитално-педагогическа компетенция (компетенции), образователна технология, образователен стандарт или изискване, образователна цел, учебно-познавателна задача. При представянето на програмата на изследването е следвана стандартната логическа последователност и взаимната свързаност между компонентите на дизайна на изследването. Направеният анализ допринася съществено за постигането на яснота, определеност и конкретност по отношение на емпиричното изследване – етапи и методология, както и инструментите за прилагане на изследователските методи.

В трета глава на дисертационния труд „Изследователско-емпирични данни и резултати“ се решава изследователската задача, свързана провеждане и представяне на научно-дидактическо изследване за емпирични апробации и обосновки на целевия модел. Последователно са представени списъка на инструментите за събиране и установяване на изследователско-емпирични данни, статистически анализ в резултат на преобразуване на тези данни и са направени изводи от изследователско-емпиричното проучване. Предоставени са подробно изводи от изследователско-емпиричното проучване.

В четвърта глава „Дисертационно-изследователски продукт – рационален модел на задачно-базирана технология за усвояване от студентите на хибридни дигитално-педагогически компетенции“ е представен като относително краен продукт от дисертационното изследване в качеството на интегрална рационална структура. Описани са спецификите на дисертационния модел, който е с емпирико-рационален характер. В моделираната задачно-базирана образователна технология, емпиричните апробации са рационално верифицирани.

Тук мога да посоча следната препоръка и бележка: При описанието на предложениия рационален модел на задачно-базирана технология, за по-голяма яснота, неговото словесно представяне би се подсилило с графична форма на модела. Не става ясно в детайли връзката с четири-профилната характеристика на педагогическия специалист (учител) и третият компонент на модела.

IV. Научни приноси

Дисертационното изследване има безспорни научни и приложни приноси, които могат да се обобщят по следния начин:

На теоретично ниво в дисертационното изследване

- Въведено е понятието хибридни дигитално-педагогически компетенции.
- Апробира и се доказва научно-теоретичната стойност на взаимното съответствие „тип учебно-познавателна задача – ниво на усвоеност на хибридни дигитално-педагогически компетенции по показателите точност, пълнота, дълбочина, комбиниране, пренос – тип педагогически профил“.
- Като продължение на настоящото изследване, са формулирани нови научно-тематични проблеми, перспективни за по-нататъшни изследвания: а) необходимост от пропедевтична учебна дисциплина или пропедевтичен модул в Учебния план за бакалавърска подготовка по ИКТ на студентите в педагогическите специалности, като функцията на пропедевтиката е да бъде свързващо звено между училищния и академичния курс на обучение по ИКТ; б) специализирано изследване на творческия тип учебно-познавателни задачи, като функции и място в задачно-базираната технология (доколкото предметът на дисертационното изследване е лимитиран от технологичното време, в настоящото изследване е заложено на първите три типа учебно-познавателни задачи – репродуктивни, продуктивни и учебно-изследователски).

На практико-приложно ниво

- Представен е взаимосвързан комплекс от седем изследователски инструмента в неговата тройна функционалност – да измерва/оценява учебните постижения на студентите и изследователските резултати; да измерва емоционално-мотивационна, интелектуално-познавателна и социално-поведенческа активност на студентите в процеса на обучението; да развива хибридни дигитално-педагогически компетенции по определени показатели и критерии.
- Конструиранията компонентно-функционална структура (от една страна, на изследователските индикатори, показатели и критерии, и от друга страна като

изследователски инструменти) е приложима, полезна и удобна за употреба от други изследователи по необходимост.

- Описан и обоснован е краен изследователски продукт – рационално валидиран модел на задачно-базираната технология за усвояване от студентите – бъдещи учители в начален етап на основното образование, на хибридни дигитално-педагогически компетенции. Той е подходящ за трансфериране в сходни обективни ситуации от специалисти с интерес за практическо внедряване на модела.

V. Публикации

Авторът на дисертационния труд има 4 публикации, съдържанието на които изцяло съответства на темата изследването.

Представеният автореферат, с обем от 43 страници, напълно съответства на структурата и съдържанието на дисертацията.

VI. Заключение

Предоставеният дисертационен труд на тема „*Задачно-базирана технология за усвояване от студентите на дигитално-педагогически компетенции*“, разработен от докторант Мима Дочева Трифонова е добре структуриран, изложението е последователно и логически непротиворечиво и демонстрира задълбоченост и ангажираност към изследваната проблематика. На основата на извършения от мен анализ на значимостта и съдържащите се в дисертацията научни приноси, независимо от отправените бележки, убедително давам своята обща **положителна оценка**.

Следствие на това предлагам на Научното жури да изготви доклад предложение до Факултетния съвет на Педагогически факултет на Тракийски университет, гр. Стара Загора **за присъждане на научната степен „доктор“** в професионално направление 1. 2. Педагогика (Теория на възпитанието и дидактика) на **Мима Дочева Трифонова**

04.02.20201 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Марияна Николова